

Az 1956-os forradalom, ahogy nagyszüleim látták

Készítette: Antal Rita
G.13.C

Lázasan vágtam neki a feladatnak, hogy megírjam életem talán egyik legnehezebb történetét. Nehéz egy olyan múltbeli eseményről írni, amire senki nem emlékszik szívesen vissza, a szabadság visszaszerzésének újabb kudarcára. Nehéz úgy megírni egy története, olyan átéléssel, hogy mi magunk úgysem érthetjük, mit érezhettek azok az emberek. Látva nagyszüleim arcán, miközben meséltek értettem meg igazán mi is játszódott le bennük, abban az időben, még ha gyerekként is éltek meg.

Forradalom, de hogy mit is jelent ez a szó? Mindenki másképp tudja leírni, mindenkinek más jelent. Sokan úgy vélik, hogy az '56-os forradalom megegyezik az 1848-49-es forradalom és szabadságharcral. Úgy vélik, ha nem lett volna az első próbálkozás a rendszerváltásra, a szovjetek kiűzésére, akkor talán meg sem történt volna az újabb kísérlet. A forradalom számomra egy olyan megrázó jelenség, ami átalakítja az országot. Az '56-os forradalom nem más, mint egy népfelkelés. Az emberek a sztálinista diktatúra és szovjet megszállás ellen harcoltak és talán ez volt a 20. századi történelmünk egyik legmeghatározóbb eseménye. Mivel én csak a rendszerváltás után három évvel születtem, így nem tudom átélni, hogy mit érezhettek azok az emberek, akik az '56-os forradalom után '89-ben elérték céljukat. A rendszerváltás már a szüleinknek is egy ismerős esemény és érzés, habár a hátterét még ők sem igazán érthetik, érezhetik át. A forradalom mindössze 54 éve történt, és ha nem is olyan pontosan, de mindenkiben megmaradt egy-egy történet, ami nyomot hagyott benne. Ez az úgynevezett népfelkelés október. 23-án Debrecen városában tört ki és csak utána érte el a többi várost és falut. Ecsegfalva Békés megye és Jász-Nagykun-Szolnok megye határán helyezkedik el, a Berettyó-folyó mentén. Története az Árpádok idejére nyúlik vissza és a mai napig egy működő község. Ez a település sosem játszott jelentős szerepet a történelemben, de a háború az itt élőket is ugyan úgy megérintette. A forradalom közel áll hozzánk, mai emberekhez is, mivel ezt nem csak a könyvekből, filmekből élhetjük át, hanem a hozzátartozónk, ismerőseink szemén keresztül is. Nagymamám, Gaál Margit 1948. január. 13-án született, Ecsegfalván. Kislánként mindig szívesen hallgattam történeteit a régmúlt időkről. Boldogan és szeretettel mesélt életéről, habár egy bizonyos időszakról sohasem beszélt. Ez az időszak számára nagyon megrázó volt, hiszen egy nyolc éves kislány még igazán fel sem foghatta mi zajlik körülötte. Mint minden gyermek ő is megpróbálta testvéreivel kivenni a felnőttek beszélgetéséből, hogy mégis mi az zajlik. El sem tudom képzelni milyen félelmetes lehetett ez az idő, és nem csak egy kisgyerek számára. Mamám akárcsak én mindig is félénk és zárkózott típus volt, így a forradalom és a háború még nagyobb nyomot hagyott benne. Mindenkit megrázott, ami ekkor történt. Ahogy nagymamám felnőtt, úgy értette meg mégis miért történt ez a háború. A forradalom utáni időkben való felcseperedés, majd a rendszerváltás – amit szülei sajnos már nem élhettek meg – értettette meg velem mi miért történt. Elmesélése szerint Október 28-án dédnagyapám is részt vett a forradalmi nagygyűlésen az akkori mozi teremben. Meglehetősen sok ember volt ott. Többen beszéltek a sortüzekről, a fölkelésekről,

volt, aki a saját versét olvasta fel. Nagymamám a forradalom idejéről annyira emlékszik csupán, hogy kijárási tilalom volt, az utcákon nemzetőrök járkáltak fegyverekkel. Egy késő este családjával arra ébredtek, hogy harckocsik mentek keresztül a falun, ez az érzés még a mai napig benne él. Az arcára is újra kiült a félelem mikor felidézte azokat a megrázó képeket. A forradalom előtt a hangulat egyre idegesítőbb lett a faluban. Mindenki arról beszélt akkoriban, hogy jönnek az oroszok, majd augusztus végén megjelentek a plakátok, hogy minden 18 és 45 év közötti férfinak kötelező bevonulni. A faluban csak nők, idősek és gyerekek maradtak. Nagymamám még ma is tisztán emlékszik, ahogy október 7. éjjelén felriasztották őket, hogy azonnal ott kell hagyni mindent, mert robbantják a Berettyó-hidat és a vasúti állomáson is több vagon lőszert. Aznap este rengeteg ember vonult ki szekerekkel Szőlősbe, de a robbantás elmaradt. Szőlős a három tsz üzemegység egyike volt, ez a mai napig megtalálható a falu határában. Az emberek menekültek ahova csak tudtak a robbantás veszélye elől, amikor megjelentek az első T-34-es gépek. Mamán és testvére nagyon megijedtek, mikor meglátták a tankokból kiszállt katonákat, akiket a nők étellel és itallal kínáltak. A katonák persze mindaddig nem ettek, míg mama és a többiek sem ettek belőle. Az összes ételt elvitték magukkal, majd tovább vonultak. Ezután mindenki hazasétált a tanyájukra, mivel semmi rendellenesség nem történt. Tulajdonképpen ezek a tanyák egymáshoz nagyon közel helyezkedtek el, ahogy dédszüleim nevezték, ez volt az úgynevezett bérlősor. Ahogy nagymamám mesélt a családi történet e pontján már csatlakozott nagypapám, Antal Imre is, aki szintén ecsegfalvai származású volt. A forradalom idején ő már betöltötte a 11. életévét. Emlékei szerint 8-án este már felrobbantották mind a kettő hidat, ami a faluhoz vezetett. Ahogy telt az idő az emberek hazatértek a forradalomból, bár voltak, akik életüket vesztették, vagy fogságba estek. Voltak ugyan, akik megbélyegezték a forradalmárokat, de többnyire megbecsülték az embereket. Nagypapám, mint minden akkori fiatal fiú átvette a családfő szerepét, segített édesanyjának testvéreivel. Az év nagy eseménye volt a földreform, így aki igényelte megkaphatta a lehetséges legnagyobb földet, mivel Ecsegfalván bőven volt termőföld. Mint mindenki más nagypapámék is megigényelték a legnagyobb földet. Nagy erőfeszítések árán ugyan, de megindult a falu felemelkedése. Mára már nem sok ember él Ecsegfalván, aki jobban emlékezne ezekre, a történetekre, hogy mi is történt a mi falunkban. Írásos emlék szinte nem is maradt fent, s csak egy emlékmű van felállítva a falu központjában, jelzi, hogy mi is történt itt 54 éve.

E történet megírása nem a legkönnyebb feladat volt, mégis úgy vélem nem volt hiábavaló. Most már értem, hogy nagyszüleim miért vártak ezzel a történettel egészen idáig. Úgy vélem 19 évesen vagyok annyira érett, hogy kellő komolyságot szenteljek ennek az eseménynek. Nagyon sokat tanulhattam ebből a történetből. Most látom csak igazán, hogy mit is jelentett ez az emberek számára a szabadság, és hogy mennyi mindent képesek érte megtenni. Mi, az utódaik magától értetődőnek tekintjük a szabadságot, de így a történetük után én is másképp értékelem.